

ASIA **Suurlähetystön menettely viisumiasiaissa**

KANTELU

Kantelija on 9.10.2015 oikeuskanslerille osoittamassaan kantelussa arvostellut Suomen Kosovon suurlähetystön, Maahanmuuttoviraston, Helsingin hallinto-oikeuden ja Helsingin poliisilaitoksen menettelyä asioissa, jotka ovat liittyneet viisumin ja oleskeluluvan myöntämiseen sekä kantelijan karkottamiseen.

Kantelija on arvostellut suurlähetystön kielteisiä päätöksiä 26.5.2015 ja 8.10.2015 hänen viisumihakemuksiinsa ja katsoo, että viisumi olisi tullut myöntää 26.10.2015 pidettyä Helsingin hovioikeuden rikosasian pääkäsittelyä varten.

Kantelija on arvostellut myös Maahanmuuttoviraston menettelyä vv. 2010–2015 viitaten siihen, että ”ei koskaan haastateltu/oleskelulupaa/maahantulokieltoa purettu”. Kantelija viittaa myös Helsingin hallinto-oikeuden menettelyyn ja siihen, että hän on saanut ”kopioituja päätöksiä samoin tekstein”.

Edelleen kantelija arvostelee Helsingin poliisilaitoksen vanhemman konstaapelin menettelyä 13.6.2013 tehdyn karkotuspäätöksen yhteydessä viitaten toimintaan ”tilanteessa, jossa ei saanut millään tavalla valittaa tai olla puolison kanssa, Suomessa saa oleskella ja poliisi yksin päätti karkoittaa, ei asiaa tutkittu, eikä puolisoa huomioitu millään tavalla”.

Kantelija on arvostellut myös toisen Helsingin poliisilaitoksen palveluksessa olevan henkilön menettelyä 24.11.2014 karkotuspäätöksen yhteydessä ”kuten vanhemman konstaapelin tapauksessa”.

Kantelija on vaatinut oleskeluluvan ja viisumin myöntämistä sekä asiaan liittyvien kustannusten korvaamista. Kantelija on toimittanut myös useita lisäkirjoituksia.

SELVITYKSET JA VASTINE

Ulkoasiainministeriö on antanut apulaisoikeuskanslerin selvitys- ja lausuntopyynnön johdosta 14.4.2016 lausunnon. Kantelija on antanut 19.6.2016 vastineen. Ulkoasiainministeriö on antanut apulaisoikeuskanslerin sijaisen lisäselvitys- ja lausuntopyynnön johdosta 6.10.2016 päivätyn lausunnon, jonka jäljennös toimitetaan tämän päätöksen ohessa kantelijalle.

Oikeuskanslerinviraston esittelijä on lisäksi ollut yhteydessä oikeusministeriöön tietojen hankkimiseksi videoyhteyden käytöstä oikeudenkäynneissä. Helsingin hovioikeudesta on hankittu nähtäväksi kutsut kantelijalle rikosasian pääkäsittelyihin 26.5. ja 26.10.2016. Poliisihallituksesta on hankittu nähtäväksi poliisihallituksen ohje käännättämistä ja maasta karkottamista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta 2020/2013/4518, 7.11.2013.

TAPAHTUMATIETOJA

Käytettävissä olevien asiakirjojen perusteella tapahtumainkulku on ollut olennaisilta osiltaan seuraava: Kantelija on tullut Suomeen vuonna 2006 ja hänellä on ollut oleskelulupa vuoteen 2010. Oleskelulupahakemus vuonna 2010 on hylätty kantelijan tekemien rikosten vuoksi Maahanmuuttoviraston lokakuussa 2011 tekemällä päätöksellä. Tuolloin tehdyllä päätöksellä Maahanmuuttovirasto on päättänyt karkottaa kantelijan kotimaahansa Kosovoon. Päätöksistä tehdyt valitukset eivät ole menestyneet. Hänet on myös määrätty maahantulokieltoon, joka on ollut voimassa 21.10.2015 saakka. Kantelija ei ole saanut hakemuksistaan huolimatta enää oleskelulupaa Suomessa.

Kantelijalle on kuitenkin myönnetty Suomen Kosovon suurlähetystössä alueellisesti rajattu viisumi maahantulokiellosta huolimatta Helsingin käräjäoikeuden rikosasiaa koskevaa istuntoa varten ajalle 7.–14.3.2014. Kantelija on ollut asiassa vastaajana. Kantelija on valittanut Helsingin käräjäoikeuden maaliskuussa 2014 asiassa antamasta tuomiosta. Hän on hakenut Suomessa viisumin voimassaoloaikana 10.3.2014 jälleen oleskelulupaa ja jäänyt tämän jälkeen viisumin voimassaoloajan umpeuduttua maahan. Kanteluaineistoon sisältyvän Maahanmuuttoviraston tulosalueen johtajan 14.3.2014 kantelijan avustajalle lähettämän sähköpostin mukaan kantelijan olisi tullut ”lähtökohtaisesti - - - poistua Suomesta viisumin umpeutuessa 15.3. Toisaalta ulkomaalaislain 40 § 3 momentin mukaisesti [kantelija] saa oleskella Suomessa käsittelyn ajan, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai on tehty täytäntöönpanokelpoinen päätös ulkomalaisen maasta poistamiseksi”. Maahanmuuttovirasto on 2.4.2014 päättänyt, ettei oleskelulupaa myönnetä ja että hänet käännytetään Kosovoon. Käännytys tapahtui 24.11.2014.

Kantelija on huhtikuussa 2015 tehnyt viisumihakemuksen Suomen Kosovon suurlähetystössä. Hakemuksen liitteenä on ollut Helsingin hovioikeuden kutsu 26.5.2015 pidettävään pääkäsittelyyn edellä mainitussa rikosasiassa. Viisumi on evätty toukokuussa 2015 sillä perusteella, että kantelija on määrätty maahantulokieltoon, ja päätöksestä tehty oikaisuvaatimus hylättiin kesäkuussa 2015. Kielteisestä viisumipäätöksestä ei saa valittaa. Helsingin hovioikeus peruutti 26.5.2015 pääkäsittelyn katsoen, että kantelijalla oli laillinen este.

Kantelija on tehnyt elokuussa 2015 viisumihakemuksen Kosovon suurlähetystössä viitaten hakemuksessaan siihen, että hänet on ”kutsuttu osallistumaan Helsingin hovioikeuden asiaan, joka on 26.10.2015” ja hakemuksen liitteenä on ollut hovioikeuden kutsu pääkäsittelyyn rikosasiassa. Viisumi on evätty lokakuussa 2015 sillä perusteella, että kantelijan aikomusta poistua jäsenvaltioiden alueelta ennen viisumin voimassaoloajan umpeutumista ei voitu varmistaa.

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

Kantelijan viisumipäätöksestä tekemä oikaisuvaatimus on hylätty suurlähetystön päätöksellä 22.10.2015. Perusteluissa on muun ohella viitattu siihen, että kantelijalle on tarjottu mahdollisuutta osallistua Helsingin hovioikeudessa 26.10.2015 pidettyyn pääkäsittelyyn videoneuvottelun välityksellä. Hän on kieltäytynyt tästä mahdollisuudesta. Päätöksessä todetaan myös kantelijan ylittäneen aiemmin saamansa alueellisesti rajatun viisumin salliman oleskeluajan, jääneen maahan ja siten käyttäneen viisumia väärin.

Hovioikeuden 26.10.2015 tekemän päätöksen mukaan kantelijan pyyntö pääkäsittelyn peruuttamisesta laillisen esteen vuoksi hylättiin ja pääkäsittely toimitettiin ilman hänen henkilökohalta läsnäoloaan ja kuulemista. Kantelija on tehnyt 29.2.2016 valituslupahakemuksen korkeimpaan oikeuteen hovioikeuden edellä mainitussa asiassa 31.12.2015 annetusta tuomiosta. Kantelija valituslupahakemus on hylätty 4.11.2016.

RATKAISU

1 Suurlähetystön menettely viisumiasiassa

1.1 Oikeusohjeet

1.1.1 Kansalliset säännökset

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi (1 momentti).

Käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla (2 momentti).

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Perustuslain 108 §:n 1 momentin mukaan oikeuskanslerin tehtävänä on valvoa valtioneuvoston ja tasavallan presidentin virkatointen lainmukaisuutta. Oikeuskanslerin tulee myös valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa. Tehtävänsä hoitaessaan oikeuskansleri valvoo perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista.

Ulkomaalaislain 2 luvun 11 §:n 1 momentin mukaan ulkomaalaisen maahantulo edellyttää, että:

- 1) hänellä on voimassa oleva vaadittava rajanylitykseen oikeuttava matkustusasiakirja;
- 2) hänellä on voimassa oleva vaadittava viisumi, oleskelulupa taikka työntekijän tai elinkeinonharjoittajan oleskelulupa, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä tai Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu;

- 3) hän pystyy tarvittaessa esittämään asiakirjoja, joilla osoitetaan suunnitellun oleskelun tarkoitus ja edellytykset ja hän pystyy osoittamaan, että hänellä on toimeentuloon tarvittavat varat, kun otetaan huomioon sekä suunnitellun oleskelun kesto että lähtömaahan paluu tai kauttakulkumatka sellaiseen kolmanteen maahan, jonne hänen pääsyinsä on varmistettu, tai että hän pystyy laillisesti hankkimaan nämä varat;
- 4) häntä ei ole määrätty maahantulokieltoon; ja
- 5) hänen ei katsota vaarantavan yleistä järjestystä ja turvallisuutta, kansanterveyttä tai Suomen kansainvälisiä suhteita.

Kolmannen maan kansalaisen maahantuloedellytyksistä jäsenvaltioiden alueella oleskeluun, jonka on tarkoitus kestää enintään 90 päivää minkä hyvänsä 180 päivän jakson aikana, säädetään Schengenin rajasäännöstössä (2 momentti).

Ulkomaalaislain 3 luvun 17 §:n mukaan yhteisön viisumisäännösten laatimisesta (viisumisäännöstö) annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 810/2009, jäljempänä *viisumisäännöstö*, sovelletaan hallintolain sijasta:

- 1) viisumihakemuksen jättämiseen;
- 2) edustuston toimivallan tutkimiseen;
- 3) hakemuksen tutkittavaksi ottamiseen;
- 4) hakemuksen käsittelyyn;
- 5) hakemuksen käsittelyn keskeyttämiseen;
- 6) hakemuksen siirtämiseen edustetun Schengen-valtion viranomaisille;
- 7) viisumin myöntämiseen;
- 8) viisumin epäämiseen;
- 9) viisumin jatkamiseen;
- 10) viisumin mitätöintiin;
- 11) viisumin kumoamiseen;
- 12) päätöksentekomenettelyyn;
- 13) päätöksen perusteluun;
- 14) päätöksen sisältöön;
- 15) päätöksestä ilmoittamiseen.

Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 34a §:n 1 momentin (sellaisena kuin se oli kantelussa tarkoitettuna ajankohtana) mukaan todistajaa, muuta todistelutarkoituksessa kuultavaa henkilöä tai asianomistajaa voidaan kuulla pääkäsittelyssä hänen henkilökohtaisesti läsnä olematta käyttäen videoneuvottelua tai muuta soveltuva teknistä tiedonvälitystapaa, jossa istuntoon osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään, jos tuomioistuin harkitsee tämän soveliaaksi ja:

- 1) kuultava ei sairauden tai muun syyn vuoksi voi saapua henkilökohtaisesti pääkäsittelyyn taikka hänen henkilökohtaisesta saapumisestaan pääkäsittelyyn aiheutuu todisteen merkitykseen verrattuna kohtuuttomia kustannuksia tai kohtuutonta haittaa;
- 2) kuultavan kertomuksen uskottavuutta voidaan luotettavasti arvioida ilman hänen henkilökohtaista läsnäoloaan pääkäsittelyssä;
- 3) menettely on tarpeen kuultavan taikka tällaiseen henkilöön rikoslain 15 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön suojaamiseksi henkeen tai terveyteen kohdistuvalta uhalta; tai
- 4) kuultava ei ole täyttänyt 15 vuotta tai hänen henkinen toimintansa on häiriintynyt.

Oikeudenkäymiskaaren 26 luvun 24a §:n 2 momentin (sellaisena kuin se oli kantelussa tarkoitettuna ajankohtana) mukaan sellaista käräjäoikeudessa kuultua todistajaa, asiantuntijaa ja asianosaista, jonka kertomuksen uskottavuus voidaan luotettavasti arvioida ilman hänen henkilökohtaista läsnäoloaan, voidaan kuulla todistelutarkoituksessa hovioikeuden pääkäsittelyssä myös puhelinta taikka muuta siihen soveltuva äänen- tai kuvanvälitysmenetelmää käyttäen, jos sitä voidaan pitää soveliaana. Asianosaisille on varattava tilaisuus tehdä kuultavalle kysymyksiä.

1.1.2 Unionin oikeus

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaan jokaisella, jonka unionin oikeudessa taattuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava tässä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa (1 kohta).

Jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa, joka on etukäteen laillisesti perustettu. Jokaisella on oltava mahdollisuus saada neuvoja ja antaa toisen henkilön puolustaa ja edustaa itseään (2 kohta).

Perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdan mukaan tämän perusoikeuskirjan määräykset koskevat unionin toimielimiä, elimiä ja laitoksia toissijaisuusperiaatteen mukaisesti sekä jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun viimeksi mainitut soveltavat unionin oikeutta. Tämän vuoksi ne kunnioittavat tämän perusoikeuskirjan mukaisia oikeuksia, noudattavat sen sisältämiä periaatteita ja edistävät niiden soveltamista kukin toimivaltansa mukaisesti ja unionille perussopimuksissa annetun toimivallan rajoja noudattaen.

Perusoikeuskirjan 53 artiklan mukaan tämän perusoikeuskirjan määräyksiä ei saa tulkita siten, että ne rajoittaisivat tai loukkaisivat niitä ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, jotka asianomaisella soveltamisalalla tunnustetaan unionin oikeudessa, kansainvälisessä oikeudessa ja niissä kansainvälisissä yleissopimuksissa, joiden osapuolina unioni tai kaikki jäsenvaltiot ovat, ja erityisesti ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa, sekä jäsenvaltioiden valtiosäännöissä.

Viisumin myöntämisestä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 810/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, yhteisön viisumisäännöstön laatimisesta (jäljempänä viisumisäännöstö).

Viisumisäännöstön 21 artiklan 1 kohdan mukaan yhtenäistä viisumia koskevaa hakemusta tutkittaessa on varmistettava, täyttääkö hakija Schengenin rajasäännöstön 5 artiklan 1 kohdan a, c, d ja e alakohdan mukaiset maahantulon edellytykset, ja erityistä huomiota on kiinnitettävä sen arvioimiseen, aiheutuuko hakijasta laittoman maahanmuuton riski tai vaara jäsenvaltioiden turvallisuudelle ja aikooko hakija poistua jäsenvaltioiden alueelta ennen kuin haettavan viisumin voimassaolo päättyy.

Viisumisäännöstön 23 artiklan 4 kohdan mukaan ellei hakemusta ole peruutettu, on päätettävä:

- a) yhtenäisen viisumin myöntämisestä 24 artiklan mukaisesti;
- b) alueellisesti rajoitetun viisumin myöntämisestä 25 artiklan mukaisesti;
- c) viisumin epäämisestä 32 artiklan mukaisesti; tai
- d) hakemuksen käsittelyn keskeyttämisestä ja sen siirtämisestä edustetun jäsenvaltion asianomaisille viranomaisille 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Viisumisäännöstön 25 artiklan 1 kohdan mukaan alueellisesti rajoitettu viisumi myönnetään poikkeuksellisesti seuraavissa tapauksissa:

- a) kun jäsenvaltio, jota asia koskee, katsoo, että humanitaarisista syistä tai kansallisen edun tai kansainvälisten velvoitteiden vuoksi on tarpeen
 - i) poiketa periaatteesta, jonka mukaan Schengenin rajasäännöstön 5 artiklan 1 kohdan a–alakohdassa ja c–e alakohdassa säädettyjen maahantuloedellytysten on täytyttävä;
 - ii) myöntää viisumi huolimatta siitä, että 22 artiklan mukaisesti kuultu jäsenvaltio vastustaa yhtenäisen viisumin myöntämistä; tai
 - iii) myöntää viisumi asian kiireellisyyden vuoksi, vaikka 22 artiklan mukaista ennakkokuulemistä ei ole toteutettu;
 tai
- b) kun konsulaatin perusteltuina pitämistä syistä hakijalle myönnetään uusi viisumi saman kuuden kuukauden aikana tapahtuvaa oleskelua varten, jonka kuluessa hakija on jo käyttänyt kolme kuukautta voimassa olevaa yhtenäistä viisumia tai alueellisesti rajoitettua viisumia.

Viisumisäännöstön 32 artiklan mukaan

1. Rajoittamatta 25 artiklan 1 kohdan soveltamista viisumi evätään

- a) jos hakija:
 - i) esittää virheellisen, väärän tai väärennetyn matkustusasiakirjan;
 - ii) ei perustele suunnitellun oleskelun tarkoitusta tai olosuhteita;

- iii) ei esitä todisteita riittävästä varoista oleskelukustannusten kattamiseen ottaen huomioon sekä suunnitellun oleskelun kesto että lähtö- tai asuinmaahan paluu tai kauttakulkumatka sellaiseen kolmanteen maahan, jonne hänen pääsynsä on taattu, tai että hän kykenee hankkimaan laillisesti nämä varat;
 - iv) on jo oleskellut jäsenvaltioiden alueella kolme kuukautta kuluvien kuuden kuukauden aikana yhtenäisen viisumin tai alueellisesti rajoitetun viisumin perusteella;
 - v) on määrätty maahantulokieltoon SIS:ssä;
 - vi) saattaa muodostaa uhan jonkin jäsenvaltion yleiselle järjestykselle, sisäiselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle Schengenin rajasäännöstön 2 artiklan 19 kohdan mukaisesti tai kansainvälisille suhteille, erityisesti, jos hänet on jäsenvaltioiden kansallisissa tietokannoissa samoin perustein määrätty maahantulokieltoon; tai
 - vii) ei pysty osoittamaan, että hänellä on riittävä matkasairausvakuutus, jos sellainen vaaditaan; tai
- b) jos on perustellut syyt epäillä hakijan esittämien liiteasiakirjojen aitoutta tai niiden sisällön todenmukaisuutta, hakijan esittämien ilmoitusten luotettavuutta tai hänen aikomustaan poistua jäsenvaltioiden alueelta ennen haetun viisumin voimassaolon päättymistä.

Henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta yhteisön säännöstöstä 15 päivänä maaliskuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 562/2006 (jäljempänä Schengenin rajasäännöstö) 5 artiklan 1 kohdan mukaan

1. Kolmannen maan kansalaisen maahantuloedellytykset jäsenvaltioiden alueella oleskeluun, jonka on tarkoitus kestää enintään 90 päivää minkä hyvänsä 180 päivän jakson aikana, jolloin on otettava huomioon kutakin oleskelupäivää edeltävä 180 päivän jakso, ovat seuraavat:
 - a) hänellä on hallussaan voimassa oleva matkustusasiakirja, joka antaa haltijalleen oikeuden rajanylitykseen ja täyttää seuraavat vaatimukset:
 - i) sen on oltava voimassa vähintään kolme kuukautta suunnitellun jäsenvaltioiden alueelta poistumisen jälkeen. Perustellussa hätätapauksessa tästä vaatimuksesta voidaan poiketa;
 - ii) sen on oltava myönnetty viimeisten kymmenen vuoden aikana;
 - b) hänellä on voimassa oleva viisumi, jos se vaaditaan luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, 15 päivänä maaliskuuta 2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 539/2001 nojalla, paitsi jos hänellä on voimassa oleva oleskelulupa tai pitkäaikaiseen oleskeluun tarkoitettu viisumi;
 - c) hän näyttää toteen suunnitellun oleskelun tarkoituksen ja edellytykset ja hänellä on toimeentuloon tarvittavat varat ottaen huomioon sekä suunnitellun oleskelun kesto että lähtömaahan paluu tai kauttakulkumatka sellaiseen kolmanteen maahan, jonne hänen pääsynsä on varma, tai hän kykenee hankkimaan laillisesti tällaiset varat;
 - d) häntä ei ole määrätty maahantulokieltoon Schengenin tietojärjestelmässä (SIS);
 - e) hänen ei katsota voivan vaarantaa minkään jäsenvaltion yleistä järjestystä, sisäistä turvallisuutta, kansanterveyttä eikä kansainvälisiä suhteita eikä häntä etenkään ole jäsenvaltioiden kansallisissa tietokannoissa samoin perustein määrätty maahantulokieltoon.

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

1.1.3 Euroopan ihmisoikeussopimus

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan mukaan

1. Jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa silloin, kun päätetään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan tai häntä vastaan nostetusta rikossyytteestä. Päätös on annettava julkisesti, mutta lehdistöltä ja yleisöltä voidaan kieltää pääsy koko oikeudenkäyntiin tai osaan siitä demokraattisen yhteiskunnan moraalien, yleisen järjestyksen tai kansallisen turvallisuuden vuoksi nuorten henkilöiden etujen tai osapuolten yksityiselämän suojaamisen niin vaatiessa, tai siinä määrin kuin tuomioistuin harkitsee ehdottoman välttämättömäksi erityisolosuhteissa, joissa julkisuus loukkaisi oikeudenmukaisuutta.
2. Jokaista rikoksesta syytettyä on pidettävä syyttömänä, kunnes hänen syyllisyytensä on laillisesti näytetty toteen.
3. Jokaisella rikoksesta syytetyllä on seuraavat vähimmäisoikeudet:
 - a) oikeus saada viipymättä yksityiskohtainen tieto häneen kohdistettujen syytteiden sisällöstä ja perusteista hänen ymmärtämällään kielellä;
 - b) oikeus saada riittävästi aikaa ja edellytykset valmistella puolustustaan;
 - c) oikeus puolustautua henkilökohtaisesti tai itse valitsemansa oikeudenkäyntiavustajan välityksellä, ja jos hän ei pysty itse maksamaan saamastaan oikeusavusta, hänen on saatava se korvauksetta oikeudenmukaisuuden niin vaatiessa;
 - d) oikeus kuulustella tai kuulustuttaa todistajia, jotka kutsutaan todistamaan häntä vastaan, ja saada hänen puolestaan esiintyvät todistajat kutsutuiksi ja kuulustelluiksi samoissa olosuhteissa kuin häntä vastaan todistamaan kutsutut todistajat;
 - e) oikeus saada maksutta tulkin apua, jos hän ei ymmärrä tai puhu tuomioistuimessa käytettyä kieltä.

1.2 Ulkoasiainministeriön lausunnot

Ulkoasiainministeriö on 16.4.2016 päivätyssä lausunnossaan katsonut kantelijan viisumiasiassa olevan kysymys siitä, edellyttääkö kantelijan puolustautumisoikeus rikosasiassa sitä, että kantelijalle on myönnettävä viisumi ehdoilla, jotta hän voi olla paikalla henkilökohtaisesti istuntoon saapumaan määrättyinä valittajana. Lausunnossa käsitellään sitä, onko kantelijalle voitu myöntää viisumisäännösten 21 artiklassa tarkoitettu yhtenäinen viisumi, jota koskevat puolestaan 32 artiklan mukaiset epäämisperusteet.

Lausunnon mukaan viisumisäännöstöä on tulkittava siten, että tutkittuaan kolmannen valtion kansalaisen maahanpääsystä koskevan hakemuksen, joka koskee maahanpääsystä oikeudenkäyntiä varten, viranomaiset voivat evätä maahanpääsyn ainoastaan, jos kyseinen kansalainen ei täytä viisumisäännöstössä säädettyjä edellytyksiä. Ministeriön mukaan Suomen toimivaltaisten edustajien tehtävänä on kansallisen tuomioistuinvalvonnan alaisuudessa varmistaa oikeudenmu-

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

kainen tasapaino olemassa olevien intressien välillä, joita ovat asiassa kantelijan intressi hyötyä täysimääräisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjan mukaisista puolustautumisoikeuksistaan ja edustuston tarve ehkäistä viisumien väärinkäyttöä ja määrätä siitä seuraamuksia viisumisäännöstön 32 artiklan mukaisesti. Ulkoasiainministeriön näkemyksen mukaan edustustojen tehtävänä on tapauskohtaisesti arvioida, onko viisumivelvollinen käyttänyt tai aikooko hän käyttää viisumiaan väärin tai petollisesti ja ottaa tässä yhteydessä asianmukaisesti huomioon viisumivelvollisen esittämät oikeutetut syyt viisumin saamiseksi. Ulkoasiainministeriö katsoo Kosovon edustuston soveltaneen unionin viisumisäännöstöä oikein, kun se on evännyt kantelijan viisumin. Ministeriön mukaan viranomaiset ovat tehneet asiassa kaikkensa löytääkseen perus- ja ihmisoikeuksien mukaisen tasapainon eikä kantelija ole kärsinyt viisumipäätösten vuoksi vahinkoa.

Ulkoasiainministeriö on 6.10.2016 päivätyssä lausunnossaan vielä katsonut, ettei kantelijalle ole voitu myöntää myöskään viisumisäännöstön 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua alueellisesti rajoitettua viisumia. Kantelija on ministeriön mukaan käyttänyt väärin käräjäoikeuskäsittelyä varten vuonna 2014 saamaansa alueellisesti rajattua viisumia hakemalla säännöstön tarkoituksen vastaisesti oleskelulupaa maahantulokieltonsa aikana ja jäämällä Suomeen viisumin voimassaoloajan umpeuduttua. Ministeriö katsoo kantelijan toistuvasti perusteetta kieltäytyneen osallistumasta videoteitse hovioikeuden käsittelyyn hänen hyväkseen tehdyistä erityisjärjestelyistä huolimatta. Edustusto on asiassa asianmukaisesti todennut, ettei ole kysymys humanitaarisista syistä, kansallisesta edusta tai kansainvälisistä velvoitteista, jonka perusteella maahantuloa koskevista edellytyksistä olisi voitu poiketa. Näin ollen alueellisesti rajoitetun viisumin myöntäminen ei ole ollut oikeudellisesti perusteltua.

Ministeriö toteaa jälkimmäisessä lausunnossaan, että kansallisissa viisumiohjeissa (s. 31) kuvataan syytetyn oikeutta päästä Suomeen itseään koskeviin rikosoikeudenkäynnin suullisiin istuntoihin ehdottomana oikeutena. Lausunnon mukaan viisumiohje on ministeriön mukaan epätasällinen ja se on tarkoitus lähiaikoina korjata.

1.3 Arviointi

Rikosasian vastaajalla on oikeus olla pääsääntöisesti henkilökohtaisesti läsnä asian pääkäsittelyssä. Kysymys on perustuslain 21 §:ssä, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 8 luvussa sekä Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa tarkoitettua perusoikeudesta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

Toisaalta maahantulo ei ole ulkomaalaisen ehdoton oikeus. Suvereenin valtion omaan harkintavaltaan kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaan kuuluu, ketkä ulkomaalaiset se päästää alueelleen (ks. esim. PeVL 23/1998 vp). Ulkomaalaislaissa säädetään maahantulon yleisistä edellytyksistä (2 luvun 11 §) sekä siitä, että viisumisäännöstöä sovelletaan mm. viisumin myöntämiseen ja epäämiseen (3 luvun 17 §). Viisumisäännöstö kuuluu unionin oikeuteen. Unionin oikeudelle on tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan annettava etusija suhteessa kansalliseen lainsäädäntöön, mukaan lukien perustuslailliset perusoikeudet, (ks. esimerkiksi asia 11/70 Internationale Handelsgesellschaft, tuomio 17.12.1970 (Kok., s. 1125, Kok. Ep I, s. 501, 3 kohta). Unionin oikeuteen kuuluvan säännöksen tulkinnassa on otettava huomioon sen sanamuoto sekä sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös on (asia C-399/11, Koushkaki, tuomio 19.12.2013, EU:C:2013:862, kohta 34). Viisumisäännöstön tarkoituksena on ”luoda monikerroksinen järjestelmä, jonka avulla pyritään helpottamaan laillista matkustamista ja torjumaan laitonta maahanmuuttoa yhdenmukaistamalla kansallista lainsäädäntöä ja viisumien myöntämistä koskevia menettelyjä paikallisissa konsu-

liedustustoissa yhä enemmän” (asia C-83/12 PPU, Vo, tuomio 10.4.2012, EU:C:2012:202, kohta 35).

Ulkoasiainministeriö on lausunnoissaan katsonut, että viisumia koskeva päätöksenteko on ”kokonaisharkintaa”. Edellä mainittujen näkökohtien valossa on tutkittava, onko suurlähetystö käyttänyt harkintavaltaansa asianmukaisesti evätessään kantelijalta viisumin, jota hän olisi tarvinnut osallistuakseen henkilökohtaisesti hovioikeudessa rikosasian pääkäsittelyyn vastaajana.

Ulkoasiainministeriön lausunnon perusteella vaikuttaa ilmeiseltä, ettei viisumisäännöstön 21 artiklassa tarkoitettua yhtenäistä viisumia olisi voitu myöntää, koska säännöstön 32 artiklan mukaiset epäamisperusteet ovat olleet käsillä. Tilanne näyttää kuitenkin olevan tulkinnanvarainen viisumisäännöstön 25 artiklassa tarkoitetun alueellisesti rajoitetun viisumin myöntämisen osalta.

Kysymyksessä on artiklan sanamuodon mukaan poikkeussäännös, joten lähtökohtana lienee säännöksen suppea tulkinta. Toisaalta artiklan a kohdassa sallitaan poikkeukset lähtökohtaisesti kaikista Schengenin rajasäännöstön mukaisista maahantulon tavanomaisista edellytyksistä, mikäli poikkeaminen tapahtuu ”humanitaarisista syistä tai kansallisen edun tai kansainvälisten velvoitteiden vuoksi”. Näin ollen esimerkiksi voimassa oleva maahantulokielto tai yleisen järjestyksen ja sisäisen turvallisuuden vaarantuminen eivät välttämättä estä viisumin myöntämistä.

Käytettävissä olevasta aineistosta ei ilmene eikä oikeuskanslerinviraston tiedossa ole viisumisäännöstön 25 artiklan tulkintaa koskevaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä. Ulkoasiainministeriön lausunnoista tai käytettävissä olevasta aineistosta muutoin ei ilmene, millaisen harkinnan perusteella todetaan jonkin kyseisistä syistä olevan käsillä. Näin ollen tulkinnanvaraiseksi jää, mikä 25 artiklassa mainituista kolmesta poikkeamisperusteesta voisi mahdollisesti soveltua nyt esillä olevan kaltaisessa tilanteessa.

Voidaan kuitenkin todeta ainakin, ettei unionin viisumisäännöstön vastaisena ole Suomessa pidetty 25 artiklan mukaisen alueellisesti rajoitetun viisumin myöntämistä hakijalle rikosoikeudenkäyntiin osallistumista varten tilanteessa, jossa hän on vastaajana. Tätä päätelmää tukee se, että ulkoasiainministeriön kansallisissa viisumiohjeissa (HEL7154-34, 24.1.2014) todetaan, että ”perus- ja ihmisoikeudet on otettava huomioon päätöksenteossa muissakin tapauksissa. Esimerkkinä tästä mainittakoon Suomessa käytävään rikosoikeudenkäyntiin syytetyinä tai todistajina liittyvät ulkomailla olevat henkilöt - - -. Syytetyillä on ehdoton oikeus päästä Suomeen itseään koskeviin rikosoikeudenkäynnin suullisiin istuntoihin” (s. 31). Alueellisesti rajattu viisumi oli myös katsottu aiemmin voitavan myöntää kantelijalle maahantulokiellosta huolimatta, jotta hän pääsisi osallistumaan vastaajana rikosasian käsittelyyn käräjäoikeudessa.

Lähinnä kysymykseen näyttäisivät asian olosuhteissa tulevan viisumisäännöstön 25 artiklassa mainituista poikkeamisperusteista kansainvälinen velvoite tai kansallinen etu. Ulkoasiainministeriö on lausunnossaan perustellut suurlähetystön viisumiharkinnan oikeellisuutta sillä, että kielteiset viisumipäätökset ovat Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisia. Tämä viittaa siihen, että asiaa on käsitelty viisumisäännöstön 25 artiklassa mainituista poikkeusperusteista lähinnä kansainvälisen velvoitteen eli Euroopan ihmisoikeussopimuksen näkökulmasta.

Suurlähetystö on oikaisuvaatimusten johdosta tehdyissä päätöksissään ja ulkoasiainministeriö lausunnoissaan erityisesti jälkimmäisen viisumihakemuksen epäämisen osalta viitannut siihen, että kantelijalle on tarjottu mahdollisuutta osallistua hovioikeuden pääkäsittelyyn videoyhtey-

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

den välityksellä Suomen Kosovon suurlähetystöstä käsin. Ministeriö on viitannut Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan osallistuminen videoyhteyden välityksellä on tietyn edellytyksin erityisesti muutoksenhakuvaiheessa Euroopan ihmisoikeus-sopimuksen oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan 6 artiklan mukaista. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on eräissä tapauksissa (Viola v. Italia, tuomio 5.10.2006, ja Sakhnovski v. Venäjä, tuomio 2.10.2010) katsonut, ettei videoyhteyden käyttö ollut 6 artiklan vastaista.

Tältä osin totean ensinnäkin, ettei kansallinen lainsäädäntö tunne mahdollisuutta velvoittaa rikosasian vastaaja osallistumaan rikosoikeudenkäyntiin henkilökohtaisen läsnäolon sijasta videoyhteyden välityksellä. Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 34a §:n 1 momentin ja 26 luvun 24a §:n 2 momentin (sellaisina kuin ne olivat kantelussa tarkoitettuna aikana) mukaan videoyhteyden käyttö on mahdollista mm. tilanteissa, joissa vastaajaa kuullaan todistelutarkoituksessa. Tähän ei kuitenkaan voida rikosasian vastaajaa velvoittaa – hovioikeusvaiheessakaan – eikä videon välityksellä osallistuminen myöskään korvaa hänen osallistumistaan muilta osin (ks. oikeusministeriön arviomuistio oikeusprosessien keventämisestä 11.1.2016, OM 8/41/2015). Syytetyllä on – kuten ulkoasiainministeriön ohjeessakin todetaan – oikeus henkilökohtaisesti osallistua oikeudenkäyntiin. Nyt esillä olevassa tapauksessa kantelija on nimenomaan pyrkinyt osallistumaan pääkäsittelyyn ja hänet on kutsuttu sinne henkilökohtaisesti asian selvittämistä varten sekä kuultavaksi nimettynä sakon uhalla (Helsingin hovioikeuden kutsut 26.3.2015 ja 8.6.2015 kantelijalle). Asiassa ei siis ole hovioikeudenkaan mukaan ollut viisumia haettaessa kysymys niistä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettussa laissa tarkoitettuista tilanteista, joissa asia voitaisiin käsitellä ja ratkaista ilman vastaajan läsnäoloa.

Suomen lainsäädäntö turvaa siten vastaajan oikeutta olla henkilökohtaisesti läsnä muutoksenhakuvaiheessa rikosasian käsittelyssä laajemmin kuin mitä Euroopan ihmisoikeussopimus edellyttää. Sopimuksen 53 artiklan mukaan kuitenkin ”minkään tässä yleissopimuksessa ei pidä katsoa rajoittavan tai loukkaavan korkean sopimuspuolen lainsäädännössä turvattuja tai jossain sen allekirjoittamassa sopimuksessa tunnustettuja ihmisoikeuksia ja perusvapauksia”. Määräys ilmentää periaatetta, joka ”kieltää kyseisen sopimuksen käyttämisen perusteena rajoittaa kansallisesti tai kansainvälisesti muutoin turvattuja ihmisoikeuksia ja perusvapauksia” (Hallberg ym., Perusoikeudet, 2011, s. 194). Tähän nähden ja kun käytettävissä olevasta aineistosta ei muuta ilmene, katson viisumisäännösten 25 artiklassa tarkoitettun kansainvälisen velvoitteen edellyttävän kansallisen lainsäädännön noudattamista.

Näin ollen viisumin epääminen sen vuoksi, että kantelijalle on tarjottu mahdollisuus osallistua oikeudenkäyntiin videoyhteyden välityksellä ja hän on siitä kieltäytynyt, on perustunut virheelliseen kansallisen lain ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen tulkintaan. Viisumia ei olisi tullut tällä perusteella evätä.

Totean tältä osin vielä, että ulkoasiainministeriö on 14.4.2016 lausunnossaan (s. 11-13) apulaisoikeuskanslerille vedonnut suurlähetystön viisumin epäämisen oikeellisuuden tueksi myös niihin perusteisiin, joiden nojalla hovioikeus on 26.10.2015 päätöksessään katsonut kantelijan luopuneen oikeudestaan tulla henkilökohtaisesti kuulluksi. Ottaen huomioon, että kyseinen päätös on jouduttu tekemään nimenomaan suurlähetystön kielteisen viisumipäätöksen vuoksi ja luonnollisesti ajallisesti sen jälkeen, on oikeudellisesti kestäväntä vedota nyt esillä olevassa kanteluasiassa hovioikeuden päätöksen sisältöön perusteena sille, miksi viisumia ei ole ollut syytä myöntää kantelijalle.

Viisumin epääminen on oikaisuvaatimusten johdosta annettujen päätösten mukaan perustunut myös siihen, että kantelijan on katsottu käyttäneen väärin aiemmin käräjäoikeuden pääkäsitteilyä varten myönnettyä viisumiaan hänen jäätyään maahan viisumin voimassaoloajan umpeuduttua. Ulkoasiainministeriön 6.10.2016 lausunnon mukaan kantelija on hakenut ”viisumisäännöstön tarkoituksen vastaisesti” oleskelulupaa viisumin voimassaoloaikana.

On selvää, että pelkästään viisumisäännöstön näkökulmasta tarkasteltuna kantelija on rikkonut viisumin ehtoja jäädessään maahan viisumin voimassaoloajan umpeutumisen jälkeen. Toisaalta kantelija on ulkomaalaislakia noudattaen tehnyt laillisesti maassa oleskellessaan viisumin voimassaoloaikana oleskelulupahakemuksen. Hakemus mahdollistaa ulkomaalaislain nojalla maahan jäämisen asian ratkaisuun saakka. Tämä on myös todettu kantelijan avustajan Maahanmuuttovirastolta maaliskuussa 2015 saamassa sähköpostiviestissä. Käännytyspäätöksen täytäntöönpano on puolestaan ollut poliisin asiana. Käännytyspäätöksen täytäntöönpanon tarkempi ajankohta kuuluu täytäntöönpanevan viranomaisen harkintavaltaan, ja siinä on otettava huomioon mm. mahdolliset lykkäävät syyt (ks. Poliisihallituksen ohje käännyttämistä ja maasta karkottamista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta 2020/2013/4518, 7.11.2013).

Ulkoasiainministeriö on lausunnossaan 14.4.2016 katsonut, että muun ohella EU:n perusoikeuskirjaa on sovellettava viisumin myöntämisen ja rikosasian käsittelyn muodostamaan kokonaisuuteen, vaikka rikosasian käsittelyssä ei olekaan kysymys unionin oikeuden soveltamisesta. Perusoikeuskirjan 51 artiklan mukaan perusoikeuskirjan määräykset koskevat jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun viimeksi mainitut soveltavat unionin oikeutta. Ministeriö on viitannut tältä osin perusoikeuskirjan oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevaan 47 artiklaan, joka koskee oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, kun kysymys on unionin oikeudessa taattujen oikeuksien ja vapauksien loukkaamisesta. Nyt esillä oleva oikeudenkäynti ei liity unionin oikeudessa säänneltyyn viisumiasiaan, vaan kansallisen oikeuden mukaiseen rikosasiaan. Kun kysymyksessä ei rikosasian osalta ole unionin oikeuden soveltaminen, ei perusoikeuskirjan soveltaminen ole ainakaan aivan ilmeistä. Toisaalta asiassa on muutoin keskeisesti kysymys unionin oikeuden soveltamisesta.

Joka tapauksessa perusoikeuskirjasta ei näytä nyt esillä olevassa tapauksessa seuraavan esteitä sellaiselle viisumisäännöstön tulkinnalle, joka parhaiten toteuttaa kansallisen rikosprosessioikeuden vaatimukset. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan unionin säädös tosin estää jäsenvaltiota noudattamasta perustuslakinsa oikeudenmukaiselle oikeudenkäynnille asettamia vaatimuksia perusoikeuskirjan 53 artiklan määräyksestä huolimatta silloin, kun unionin säädöksessä ”tyhjentävästi” säädetty henkilön toiseen valtioon luovuttamisesta (asia C-399/11, Melloni, tuomio 26.2.2013, EU:C:2013:107, kohta 44). Tilanne on kuitenkin erilainen viisumisäännöstön 25 artiklaa sovellettaessa, sillä kyseisessä säännöksessä ei määritellä vastaavalla tavalla tyhjentävästi tai täsmällisesti, milloin alueellisesti rajoitettu viisumi voidaan myöntää. Kansallisen lainsäädännön soveltaminen ei saa aiheuttaa ”unionin oikeuden vastaista lopputulosta” (ks. asia C-84/12, Koushkaki, tuomio 19.12.2013, EU:C:2013:862, 50 kohta). Kun otetaan huomioon, että viisumisäännöstön 25 artiklan nojalla voidaan nimenomaisesti poiketa Schengenin rajasäännöstön maahantuloedellytyksistä, joilla mm. torjutaan laitonta maahanmuuttoa ja ehkäistään jäsenvaltioiden sisäiseen turvallisuuteen ja yleiseen järjestykseen kohdistuvia uhkia (ks. Schengenin rajasäännöstön johdanto-osan 6 perustelukappale), katson, ettei viisumin myöntäminen nyt esillä olevassa tapauksessa olisi johtanut unionin oikeuden vastaiseen lopputulokseen.

Edellä esitetyillä perusteilla katson, ettei viisumia olisi tullut evätä myöskään sillä perusteella, että kantelija on rikkonut aiemmin saamansa viisumin ehtoja.

Kielteisiä viisumipäätöksiä puoltaa viisumisäännöstön tavoitteena oleva laittoman maahanmuuton ehkäisy. Unionin oikeus ei kuitenkaan näytä asettavan esteitä toisenlaiselle kansallisen lainsäädännön mukaiselle ja kantelijan perusoikeudet paremmin huomioon ottavalle tulkinnalle. Vastaajan oikeus osallistua oikeudenkäyntiin asian olosuhteissa on siinä määrin merkittävä, että suurlähetystön olisi tullut myöntää hänelle alueellisesti rajoitettu viisumi.

2 Maahanmuuttoviraston, Helsingin hallinto-oikeuden ja poliisin menettely sekä kantelijan vaatimukset

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 4 §:n 3 momentin mukaan oikeuskansleri ei käsittele kantelua, joka koskee yli kaksi vuotta vanhaa asiaa, ellei siihen ole erityistä syytä.

Kantelussa on kysymys yli kaksi vuotta vanhoista asioista ainakin siltä osin kuin se koskee sellaista Maahanmuuttoviraston ja Helsingin hallinto-oikeuden menettelyä, joka on tapahtunut ennen 9.10.2013 sekä Helsingin poliisilaitoksen vanhemman konstaapelin menettelyä kantelijan käännättämisen yhteydessä 13.6.2013. Tältä osin ei ole ilmennyt sellaista erityistä syytä, jonka johdosta minun tulisi tutkia näihin menettelyihin liittyviä kantelijan väitteitä.

Maahanmuuttoviraston sekä Helsingin hallinto-oikeuden menettelyä koskevat kantelut koskevat ilmeisesti erityisesti sitä, ettei kantelijaa ja hänen puolisoaan ole haastateltu tai muutoin kuultu asianmukaisesti. Kantelija epäilee ilmeisesti myös sitä, onko Helsingin hallinto-oikeus tosiasiallisesti perehtynyt hänen kulloiseenkin asiaansa ja arvostelee sitä, ettei oleskelulupaa ole myönnetty eikä maahantulokieltoa kumottu.

Haastattelujen puuttumista koskevan väitteen osalta totean, ettei kantelussa yksilöidä, mihin Maahanmuuttoviraston tai hallinto-oikeuden päätöksiin liittyvästä menettelystä on kysymys. Tämän vuoksi niitä ei voida enemmälti tutkia. Totean kuitenkin yleisellä tasolla tiedoksi, että ulkomaalaislain 145 §:n mukaan maasta poistamista ja maahantulokieltoa koskevissa asioissa viranomaisella on kuulemisvelvollisuus, mutta kuuleminen voi tapahtua suullisesti tai kirjallisesti (ks. HE 28/2003 vp). Perhesiteen perusteella haettavaa oleskeluluvan hakijaa, perheenkokoajaa tai muuta omaista voidaan kuulla suullisesti maahantulon tai oleskeluluvan edellytysten selvittämiseksi ulkomaalaislain 64 §:n mukaan, mutta suullinen kuuleminen ei ole välttämätöntä. Maahanmuuttoviraston oleskelulupaa ja käännättämistä koskevan päätöksen 2.4.2014 mukaan kantelijaa ja häneen puolisoaan on kuultu kirjallisesti. Edellä esitetyn perusteella minulla ei ole aihetta epäillä Maahanmuuttoviraston toimineen asiassa lainvastaisesti tai muutoin moitittavasti. Maahanmuuttoviraston päätöksestä tehdyn valituksen johdosta annetusta Helsingin hallinto-oikeuden päätöksestä 26.5.2015 tai käytettävissä olevasta aineistosta kantelijan käännättämiseen 24.11.2014 ei ilmene sellaista, mihin minun tulisi laillisuusvalvojana puuttua.

Totean, ettei kantelijan kustannusten korvaaminen tai oleskeluluvan myöntäminen kuulu toimivaltaani ja tehtäviini ylimpänä laillisuusvalvojana.

3 Toimenpiteet

Saatan edellä jaksossa 1.3 esittämäni alueellisesti rajoitetun viisumin myöntämistä koskevat näkökohdat ulkoasiainministeriön tietoon.

Muilta osin kantelu ei ole antanut aihetta toimenpiteisiini.

Apulaisoikeuskansleri

Risto Hiekkataipale

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Laura Pyökäri

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
POSTIOSOITE PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi